

Saimaannorppa

Uutiskirje heinäkuu 2021

Kesäterveisiä Saimaalta!

Kesä on tuonut Saimaalle monenlaista elämää ja sen mukana joitakin lieveilmiöitäkin. Keväällä käytiin keskustelua norppaturismista ja norpan karvanvaihtoaikaisesta häiriöstä. Aihe on vakava, ja on hyvä, että siihen ollaan paneutumassa Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa. Siitä tietoa kirjeen LIFE-osiossa.

Mutta näin kesällä karvanvaihtoajan ollessa saimaannorpalla jo ohi se ei enää samalla tavalla häiriinny ihmisten lomailusta vesillä ja rannoilla. Hyvä niin, sillä näin lämpiminä kesäpäivinä hulinaa riittää Saimaalla.

Kesän mukana on tullut myös lievennyksiä koronarajoituksiin. Ulkotapahtumia on päästy järjestämään, ja niitä on tulossa lisää pitkin kesää. Luonnonsuojeluliiton saimaannorppatyö esittäytyy vielä useassa tapahtumassa. Tarkista paikat seuraavan sivun tapahtumakalenterista, ja tule moikkaamaan tai vaikka hetkeksi päivystämään norppateltalle!

Paljon muutakin on kevään ja alkukesän aikana norppa-asioissa tapahtunut. Kuvia, asiaa, terveisiä tapahtumista sekä linkkejä löytyy kirjeestä taas runsaasti.

*Karvanvaihto aikaan saimaannorppa kuivattaa turkki-
aan ihan tosissaan. Virkistäytyä voi upottamalla vain
pään veteen. Kuva: Eero Korhola.*

Muistathan seurata norppatiedotusta myös täältä:

[Saimaannorppa-Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-sivut](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piirin Facebook](#)

[Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piirin Facebook](#)

Lisäksi Saimaa- ja norppa-asioita on vaihtelevasti esillä myös muilla luonnonsuojeluliiton Saimaan alueen piirien ja paikallisyhdistysten sivuilla.

Tulevia tapahtumia:

Luonnonsuojeluliitto on mukana seuraavissa tapahtumissa

3.7. [Kangaslampi-päivät](#), Kangaslammin urheilukenttä klo 10-15, Varkaus

17.7. Saaristolaispäivä, Lintusalon koulu, Puumala

- Pekka Sarkasen esitys Sanelma-kuutista klo 14-15

- Katiskainfoa klo 15-18

18.-23.7. Lasten norppaleiri, Luonto Liiton Savo-Karjalan piiri ja SLL

20.7. [Saimaan saaristoluontopäivä](#), Riihisaari klo 10-15, Savonlinna

22.7. [Saimaan saaristoluontopäivä](#), Anttolan satama klo 10-15, Mikkeli

19.-22.8. [SINFF Savonlinnan kansainvälinen luontoelokuvafestivaali](#)

Kevään kuuttitulos

Talvi oli suotuisa saimaannorpan pesinnälle. Lunta oli pesintään riittävästi varsinkin eteläisellä Saimaalla, pohjoisessa tehtiin joitakin kymmeniä apukinoksia. Metsähallitus [tiedotti kuuttituloksesta 21.5.](#) Kuutteja havaittiin 76 kappaletta, mutta arvio on, että niitä syntyi 86. Myös ikäviä uutisia saatiin, kun kaiken kaikkiaan pesäkuolleita kuutteja tilastoitiin 11 kappaletta. Muutamassa tapauksessa on syynä saattanut olla kettu, ainakin kuuttia oli syöty. Hyvälumisen talven normaaliksi pesäpoikaskuolleisuudeksi on arvioitu noin 8 %. Menneen talven pesäpoikaskuolleisuus oli siis jonkin verran suurempi.

Suurin osa pesään kuolleista kuuteista löydetään pesälaskentojen yhteydessä. Lisätietoa kuuttien kohdaloista saadaan pesäpaikkasukelluksista. Pesälaskennoissa löydetyt paikat tarkistetaan tarvittaessa. Löytöinä saattaa olla istukoita tai ikävimmissä tapauksissa kuollut kuutti. Kuvat: Ismo Marttinen.

Tilastot saimaannorpan syntyvyydestä ja kuolleisuudesta löytyvät [Metsähallituksen saimaannorppa-sivuilta](#). Sieltä löytyvät myös tarkat ohjeet, miten toimia, jos löydät kuolleen tai sairaan norpan.

Saimaannorpan suojelun kannalta on tärkeää saada kaikki kuolleet norpat tutkittaviksi ja kerätä tietoa vahingoittuneista norpista. Kuolleista selvitetään mm. ikä ja sukupuoli sekä otetaan kudospäytteitä. Usein selviää kuolinsyykin, mikä on erittäin tärkeä tieto suojelutyölle.

Kalastusrajoitukset ja niiden valvonta

Asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla sekä siihen perustuvat sopimukset tehdään viideksi vuodeksi kerrallaan. Valtioneuvoston antama asetus astui voimaan 8.5. pitkän väennön jälkeen.

Keväinen verkkokalastuskielto on edelleen voimassa 15.4.-30.6., mutta siihen palautettiin myös muikkuverkot, joiden kohdalla rajoitus päättyy jo 20.6. [Luonnonsuojeluliitto tiedotti](#) kalastusrajoitusten päättymisestä 30.6.

Uusitus asetuksessa edellytetään, että verkot ankkuroidaan avoveden aikaan molemmista päistä. Maa- ja metsätalousministeriö on informoinut asiasta ainakin esitteessään ja sosiaalisessa mediassa, mutta tämä tiedotus on vähintäänkin harhaanjohtavaa. Verkkojen ankkurointi ei tee niistä norppaturvallisista pyydyksiä. Kalanpyydyksiin kuolleiden saimaannorppien aineiston perusteella ei voida varmuudella sanoa, onko ankkuroinnilla edes riskiä vähentävää vaikutusta kalanpyydyksuolleisuuteen, jos verkko on ankkuroitu. Dataa on liian vähän. Tätä tilastointia pyritään kehittämään, mutta ydinviesti silti on: mikään verkko – ankkuroitu tai ankkuroimaton – ei ole norpalle turvallinen kalanpyydyks.

Heinäkuu siis ei ole edelleenkään verkkokalastusrajoitusten piirissä, vaikka viimeisen viiden vuoden aikana puolet kaikista norppien verkkokuolemista tapahtui heinäkuussa. Tiedotuksella pyritään vetoamaan kalastajiin, jotteivät he kalastaisi verkoilla norpan kotivesillä.

Asetusalue laajeni norpan levinneisyyden reuna-alueilla 243 km², mutta myös joitain alueita tiputettiin rajauksesta pois. Näillä alueilla mahdolliset rajoitukset jäivät vain vapaaehtoisten sopimusten varaan. Joka tapauksessa on selvää ja vastuutonta, että kalastusrajoitusalue ei kata edes levinneisyyden reuna-alueen kuuttien uima-alueita saatikka koko saimaannorpan levinneisyysaluetta. Kalastusrajoitusalue on 2 800 km² ja Saimaan kokonaispinta-ala on noin 4 400 km². Saimaannorpan voi tavata avovesiaikaan lähes koko Saimaalla.

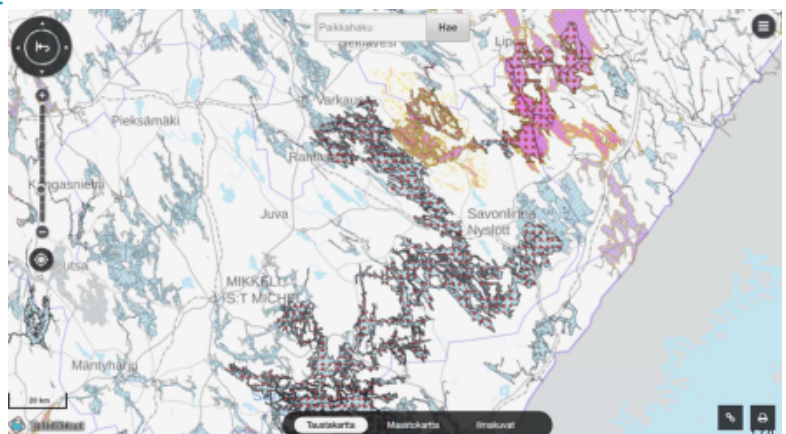
Nyt onkin taas aika vedota kaikkiin Saimaalla kalastaviin: Älä laske verkkoja Saimaaseen. Vaikka viime aikoina on erityisesti kannettu huolta kuuttien verkkokuolemista heinäkuussa, on syytä pidättäytyä verkkokalastuksesta ympäri vuoden koko saimaannorpan levinneisyysalueella.

Varmista myös kaupassa ja ravintolassa, että ostamasi/syömäsi Saimaan kala on pyydetty norppaturvallisesti esim. troolilla, nuotalla, norppaturvallisella rysällä tai katiskalla.

Kalastusrajoituksia sekä mm. pyydyksien käyttöä ja merkintää valvovat sekä osakaskuntien että Metsähallituksen kalastusenvälvojat. Metsähallitus sai Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeen myötä lisäresursseja valvontaan ja [tiedotti tilanteesta](#) 17.5.

[Asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla](#) [Aluerajauskartat vesialueittain](#)

Koko Saimaan kalastusrajoitusalue löytyy osoitteesta [kalastusrajoitus.fi](#). Palvelusta löytyy muutakin tietoa siitä, mitkä alueet ovat ylipäättään yleiskalastus-oikeuden ulkopuolella ja miksi. Kuvakaappaus sivustolta.

Yhteinen saimaannorppamme LIFE

Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke etenee jokseenkin suunnitelmien mukaisesti. Luonnonsuojeluliitto on kevään ja alkukesän aikana edistänyt norppaturvallista kalastusta, osallistunut vastuullisen norppamatkailun kriteerien pohtimiseen ja aiheesta käytyyn keskusteluun sekä tehnyt tiedotus- ja ympäristökasvatustyötä. Luonnonsuojeluliitto avasi myös oman [LIFE-hankesivun](#).

[Metsähallituksen Yhteinen saimaannorppamme LIFE -sivu](#)

Siirrythän sinäkin norppaturvalliseen kalastukseen!

Vaikka varsinaisia katiskatalkoita ei ole päästy pitkään aikaan järjestämään, ovat luonnonsuojeluliiton vapaaehtoiset tehneet omina soolotalkoina runsaasti norppaturvallisia Saimaa-katiskoja. Kiitos heille! Niinpä kesän tullen ja koronan hieman helpottaessa kyettiin järjestämään kaksi Vaihda verkot katiskaan -tapahtumaa. Molemmat järjestettiin Etelä-Savossa saimaannorpan levinneisyyden reuna-alueilla.

Ensimmäinen tapahtuma järjestettiin Ristiinan S-marketin pihalla lauantaina 12.6. Katiskoja oli varattu jaettavaksi ennakkovarausten perusteella 70 kappaletta, mutta hieman enemmänkin olisi mennyt. Verkkoja kertyi jonkin verran vaihdossa. Katiskan hakijat suhtautuivat myönteisesti saimaannorpan suojeluun ja allekirjoittivat mielellään sopimuksen, jonka mukaan he lupautuivat pidättäytymään verkkokalastuksesta saimaannorpan levinneisyysalueilla.

Vaihda verkot katiskaan -tapahtumassa allekirjoitetaan ensin sopimus ja sitten noudetaan katiska. Sopimuksen voi vaikkapa kehystää itselleen muistutukseksi lupauksesta. Kuvat: Kaarina Tiainen.

Toinen Vaihda verkot katiskaan -tapahtuma järjestettiin seuraavan lauantaina 19.6. Juvan Koikkalassa. Mukana järjestelyissä oli paikallinen kyläyhdistys. Saimaa-katiskaa esittelivät kalastaja ja luontokuvaaja Juha "Norppa" Taskinen sekä näyttelijä, vapaa-ajan kalastaja Kari "Hissu" Hietalahti. Kylätalon pihalla he esittelivät myös norppaturvallista rysää.

Tapahtumaan osallistui runsaasti väkeä. Kaikki yli sata katiskaa jaettiin pois, verkkoja kertyi melkoinen kasa ja monenlaisia keskusteluja käytiin Kylätalon pihanurmella. Myös kriittisiä puheita kalastusrajoituksia kohtaan esitettiin, mutta pääsääntöisesti ihmiset ymmärsivät rajoitusten tarpeellisuuden ja halusivat kalastaa norppaturvallisesti.

Tapahtumassa oli mukana myös Suur-Savon luonnonsuojeluyhdistys sekä CoExist-hanke.

[Luonnonsuojeluliiton verkkouutinen 22.6. tapahtumista.](#)

Tunnelmaa ja tapahtumia Juvan Koikkalassa 19.6. Kuvat: Hanne Kosonen ja Kaarina Tiainen (alh. oik.).

Norppatietoutta eri-ikäisille

Kevään uusi ponnistus oli Luonnonsuojeluliiton järjestämä Suomen suurin luokkaretki lauantaina 19.5. Yhteistyökumppaneina toimivat Heikinpohjan toimipiste Savonlinnan Risteilyt Oy, Viihdelinna ja Juha "Norppa" Taskinen.

Koronatilanteen takia monia tapahtumia ja retkiä ei voitu keväällä järjestää. Siksi halusimme tarjota verkon välityksellä kaikille halukkaille luokkaretken Saimaalle. Mukaan lähti savonlinnalaisen Talvisalon koulun Heikinpohjan toimipisteen 5.-6. b-luokka opettajansa Eero Kivasen johdolla. Retkelle lähdettiin m/s levalaivalla aamulla klo 9 Savonlinnan matkustajasatamasta, ja retki kesti noin kaksi tuntia. Juha "Norppa" Taskinen ja Kaarina Tiainen kertoivat matkan aikana norpasta ja sen elämästä. Etukäteen oli eri puolilta maata tullut kysymyksiä norpasta, ja niihin saatiin asiantuntevat vastaukset. Lisäksi jumpattiin norpan liikkeitä mukaellen. Norpan pääkin pilkisti vedestä, vaikka ihan kaikki eivät ehtineet sitä nähdä. Laivasta kiinnostuneet pääsivät kapteenin Piia Kinnusen opastamana tutustumaan laivan ohjaamoon.

Retken aluksi m/s levan kapteeni Piia Kinnunen ja Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-asiantuntija Kaarina Tiainen toivottivat kaikki tervetulleeksi Suomen suurimmalle luokkaretkelle. Saimaannorppatietäjä ja -tuntija Juha Taskinen vastasi lasten kysymyksiin. Kuvat: Marjaana Kovanen ja Hanne Kosonen.

Kuvat: Hanne Kosonen ja Jani Nenonen.

Etukäteen retkelle oli ilmoittautunut 75 ryhmää eri puolilta Suomea, ja jopa Tukholmasta asti. Striimausta seurattiin parhaimmillaan 180 vastaanottimesta. Koska takana oli luokkia ja ryhmiä, katsojia oli varovaisen arvion mukaan n. 2000 henkilöä. Retkelle pääsee yhä edelleen, sillä retkitallenne on nähtävillä Etelä-Savon luonnonsuojelupiirin [youtube-kanavalla](#).

Retkestä julkaistiin [tiedote 12.5](#). Retken tunnelmista voit lukea Kaarina Tiaisen kirjoittamasta [blogista](#).

Norppaturismi nousussa - vastuullisuusperiaatteet työn alla

Saimaannorppa on vähitellen tullut tutuksi ihmisille. Suurimmalle osalle se on sympaattinen Saimaan alkuperäisasukki, jonka halutaan säilyvän ja sen kannan kasvavan. Se on hyvä asia, sillä se luo positiivista painetta suojelutyölle.

Mutta asiassa on kääntöpuolensa. Moni haluaa nähdä norpan itse ja jopa saada sen valokuvatuksi ja mielellään kivellä loikoilemassa. Niinpä viime aikoina on tullut kysyntää keväisille risteilyille, joiden aikana on mahdollista nähdä norppa. Nämä nk. norppasafarit ovat kasvattaneet suosiotaan, ja mennyt toukokuu oli ennätysvilkas. Vastuullinen veneilijä ja risteily-yrittäjä kiertää saimaannorpan lepokivet riittävän kaukaa, ettei karvan kuivatus katkea norpan pakosukellukseen. Mutta myös vastuuttomia, tietämättömiä ja välinpitämättömiä liikkujia joukossa on. Tämä herättää huolta niin suojelijoissa kuin risteily-yrittäjissäkin. Siksi asia on noussut keskusteluun, ja yhteistyössä on ryhdytty laatimaan vastuullisen norppaturismin periaatteita.

Periaatteet laaditaan LIFE-hankkeessa yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa. Niiden on tarkoitus olla valmiina ensi vuoden kevätsezonkiin mennessä. Menneenä keväänä on tutustuttu risteily- ja matkailutarjontaan, ja kesän loppuun mennessä kootaan tietoja periaatteiden ja ohjeistuksen pohjaksi. Työtä tekevät yrittäjien kanssa erityisesti Metsähallitus ja Etelä-Savon ELY-keskus, mutta esim. Luonnonsuojeluliitto on työssä mukana.

"On yksiselitteisesti vastuutonta ja väärin mennä liian lähelle kivillä makaavia norppia. Vastuullinen luontomatkailu tehdään aina luontoa kunnioittaen ja eläimiä häiritsemättä."

Vetoammekin kaikkiin Saimaalla liikkuviin: Kierrä lepokivet kaukaa, kiikaroi pidemmän matkan päästä, älä julkaise norppakuvia, joista paikka on tunnistettavissa, ja tarkkaile norppia keväisin ennemmin WWF:n Norppalivestä."

Kaarina Tiainen, saimaannorppa-asiantuntija, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Lappeenranta
Ismo Marttinen, aluevastaava, WWF Suomi, Taipalsaari

(HS/Lukijan mielipide 4.6.2021)

Tavoitteena on, että Saimaalla liikkujat tietävät, miten liikkua keväällä vesillä häiritsemättä norppaa sen herkkänä karvanvaihtoaikana. Risteily- ja matkailuyrittäjät ovat keskeisessä asemassa ohjeistamassa liik-kumista, kun he vievät tai opastavat omatoimisia asiakkaitaan Saimaalle. Siksi on tärkeää saada yrittäjät sitoutumaan vastuullisen matkailun periaatteisiin ja viemään myös tietoa asiakkailleen. Samalla aiheesta on viestitettävä muille omatoimimatkailijoille ja Saimaalla liikkujille. Asiaan on tärkeä puuttua nyt heti, kun orastava ongelma on havaittavissa. Todennäköisesti matkailu Saimaalla kasvaa - varsinkin kun alueelle on saatu Unescon Saimaa Geopark -status ja luonnonperintökohde on haussa.

Ympäristökasvatus CoExist-hankkeessa

Suomalais-venäläisessä CoExist-hankkeessa (Towards sustainable coexistence of seals and humans) on käynnistynyt kolmas eli viimeinen vuosi. Ympäristökasvatusmateriaalia hiotaan vielä valmiiksi, ja norppa-teemaisia vierailuja kouluihin, päiväkoteihin ja tapahtumiin tehdään hankkeen puitteissa.

Lapsille norppatoimintaa tapahtumissa

Kesäkuussa CoExist-hanke ja Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke ovat olleet mukana kahdessa tapahtumassa yhdessä. Juvan Koikkalassa Vaihda verkot katiskaan -tapahtumassa järjestettiin CoExistin hankkeen puitteissa lapsille omaa ohjelmaa Koikkalan kylätorilla.

Mikkelissä Hulivili-karnevaalin luontopäivänä 30.6. pystytettiin Urpolan luontopolun varteen iltapäivän ajaksi monipuolinen norppa-aiheinen toimintapiste. Tietoa ja aktiviteetteja tarjottiin noin 230 henkilölle, jotka pisteellä kävivät.

Mikkelin kaupungin kulttuuritoimen organisoima Hulivili-karnevaali kesti koko viikon. Keskiviikko 30.6. oli tapahtuman luontoteemapäivä. Urpolan luontopolun varrella oli useiden eri toimijoiden rastipisteitä. Suur-Savon luonnonsuojeluyhdistyksen pisteellä keskityttiin saimaannorppa-asioihin, tosin muutakin luontoaiheista toimintaa oli tarjolla. Iloisia ja reippaita lapsiperheitä oli runsaasti liikkeellä. Kuvat: Kaarina Tiainen.

Terveisiä Lahdenpohjan piiristä!

On jo toinen kevät peräkkäin, kun emme päässeet vierailemaan Venäjällä Kurkijoella Laatokka-juhlassa. Ympäristökasvattajat Lahdenpohjan piirissä järjestivät kuitenkin jo perinteisen luontoviestin alueen lapsille ja nuorille. Juhlaa ei ollut, mutta luontoviestin teoksia julkistettiin heidän paikallisessa sosiaalisessa mediassa sekä näyttely pidettiin Kurkijoen paikallishistorian keskuksessa.

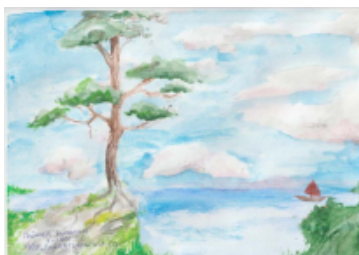
Vuoden luontoviestin teemana oli "Laatoan aalloilla 2021 - puun elämää". Lasten ja nuorten tehtävänä oli talven ja kevään aikana kirjoittaa Kalevala-mittainen runo Laatokan luonnon puista ja kuvittaa runo haluamallaan tekniikalla. Töitä kertyi toukokuuhun mennessä yli 60 kappaletta eri puolilta Lahdenpohjan piiriä, mutta myös Pietarista asti. Tässä muutamia esimerkkejä:

Lehtien varjo,
vesien virta,
kivet, silta,
ja hiljaisuuden ääni!

Julia Dondik, 14 v.

Lasten taidekoulu,
Priozersk (Käkisalmi)

Kalliolla korkealla on mänty
jykevine ja voimakkaine latvuksineen.

Tuuli leyhyttelee neulasia,
aallot laulavat sille laulun.

Natalia Geynitz, 7. lk, MOU,
Raivattalan koulu, Hiitola

Kallioiden, hiekan ja kivikon seassa
kasvaa hento paju.

Tuuli leikkii aaltojen kanssa.
Ja heittää usvaa pajun ylle.

Roman Kornienko, 7. lk,
Raivattalan koulu, Hiitola

Karjalan kiviä vesi huuhtelee,
yksinäinen mänty kalliolla.

Karjalan hiljainen tuuli
asuu männyn oksistossa.

Malinka Petuhova, 6 v.
MKDOU No 3 päiväkoti «Aurinkoiset»

Runojen käänös: Kaarina Tiainen.

Henkilövaihdoksia

CoExist-hankkeen ympäristökasvattaja Jannika Paananen on jäämässä äitiyslomalle. Hänen sijaisekseen hankkeen loppuajaksi 31.3. asti on valittu Sanna Leppänen. Sanna aloittaa työt 1.9. Jannikalle lämmin kiitos ympäristökasvatustyöstä!

Vielä ehdit vastata kyselyyn

Hakuprosessi Saimaan norppasaariston saamiseksi Unescon luonnonperintökohteeksi on käynnissä. Paikallisia on asiasta informoitu etäyleisötilaisuuksin, ja vielä on mahdollisuus vastata [Metsähallituksen sivuilla](#) olevaan kyselyyn. Kaikkien kansalaisten mielipidettä ja näkemyksiä kaivataan, joten käythän vastaamassa 15.7. mennessä.

Rentouttavaa kesää!

Kaarina Tiainen
saimaannorppa-asiantuntija
kaarina.tiainen@sl.fi
p. 050 530 3270

Jannika Paananen (Sanna Leppänen alk. 1.9.)
ympäristökasvattaja, ENI CBC CoExist -hanke
etunimi.sukunimi@sl.fi
p. 040 528 0785

Hanne Kosonen
Hankekoordinaattori, norppatiedottaja
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
hanne.kosonen@sl.fi
p. 040 194 1885

Marjaana Kovanen
Hanketyöntekijä
Yhteinen saimaannorppamme LIFE
marjaana.kovanen@sl.fi
p. 044 776 4230

Yhteinen saimaannorppamme LIFE hanke on saanut
rahoitusta Euroopan unionin LIFEohjelmasta